

Politické strany slibují před volbami učitelům vyšší platy, neřeší ale, kde na ně vezmou

Praha, 4. 9. 2017 - Jak velké šance mají učitelé, že se jim po volbách výrazně zvýší platy a jejich práce bude atraktivnější? Volební programy politických stran slibují zvýšení platů od 18 do 52 procent. Většina programů slibuje cca 20procentní zvýšení, to však české učitele z poslední příčky v rámci EU výrazněji neposune. Navíc ani jedna strana neřeší, kolik by její slib stál a kde by se na to vzaly peníze. To také ubírá na dlouhodobější věrohodnosti slibů. Vyplývá to z nové studie, kterou dnes zveřejnil think-tank IDEA (Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu) Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR.

Studie IDEA mapuje volební programy těch politických subjektů, které by na základě předvolebních průzkumů mohly vstoupit do Sněmovny, nebo by se mohly přiblížit pětiprocentní hranici. To znamená ČSSD, KDU-ČSL, KSČM, ODS, Pirátů, Realistů, SPD, STAN, TOP09, Zelených. Program hnutí ANO v době analýz ještě nebyl zveřejněn. Studie poukazuje na širší souvislosti, nejasnosti a rozpory v předvolebních slibech a hledá v nich odpovědi na sedm klíčových otázek, které IDEA položila již v červnové studii [IDEA PRO VOLBY. Nízké platy učitelů: hodně drahé řešení](#).

„Oproti minulosti většina politických stran ve svých programech jasně deklaruje, že učitelské platy je třeba výrazně zvýšit a navýšení platů dokonce vyčísluje. O nákladech a zdrojích se v nich však nehovoří,“ uvedl autor studie Daniel Münich z IDEA.

Nejvíce do detailu jde volební program pro školství a vzdělávání Strany zelených. Extrémně stručný je naopak program komunistů. Většina programů slibuje zvýšení platů o 18 až 20 procent. Sociální demokraté a Lidovci navíc chtějí toto zvyšování platů rozložit do čtyř let. Naopak STAN slibuje nejvyšší a zároveň skokové navýšení o 50 procent hned v prvním roce po volbách. Realisté mluví také o výrazném zvýšení platů, ale neuvádí tempo zvyšování.

Volební programy však vůbec neřeší finanční náročnost a zdroje. Studie uvádí spodní odhad nákladů na desetiprocentní zvýšení učitelských platů ve výši zhruba 6,7 miliardy korun, což ovšem nezahrnuje ostatní pedagogické a nepedagogické pracovníky. I nejnižší sliby by vyšly na 18 miliard ročně a nejvyšší slib STAN na 35 miliard.

„Volebním příslibům chybí dlouhodobější věrohodnost, takže ve světle dosavadních špatných zkušeností nemají potenciál do učitelské profese začít lákat dostatek mladých nadaných lidí,“ komentuje Münich.

Žádná ze stran neuvažuje, že by se peníze daly najít uvnitř vzdělávacího systému, třeba cestou optimalizace sítě škol, snížením vzdělávací zátěže, zvýšením průměrného počtu žáků na učitele nebo zkrácením délky devítileté školní docházky. Pouze programy Pirátů a Zelených zmiňují potřebu výrazně zvýšit výdaje na školství jako podíl na HDP. Neupřesňují ale, zda se mají peníze ušetřit například v jiných kapitolách státního rozpočtu.

Všechny strany slibují, že kantorům uleví na byrokratické zátěži. Lepší jiné pracovní podmínky učitelů slibují volební programy ČSSD, TOP09, SPD a Zelených, kteří mimo jiné navrhují zavedení nenárokového tvůrčího volna každý pátý rok učitelské praxe. Způsobem implementace a náklady se však již programy nezabývají.

Klíčové otázky pro politické subjekty a veřejnou diskusi

1. Je současná úroveň učitelských platů v ČR příliš nízká, a pokud ano, jaké vyšší úrovně by měly průměrné učitelské platy dlouhodobě dosahovat?
2. Jakým mechanismem a jakým tempem by se měly platy učitelů zvyšovat?
3. Je žádoucí, a pokud ano, jakým způsobem by se měla posílit věrohodnost společenského závazku dlouhodobě výrazně vyšší úrovně učitelských platů?
4. Má být dominantním zdrojem růstu učitelských platů státní rozpočet nebo se má zvýšit podíl dalších zdrojů a v tom případě jakých? (zdroje zřizovatelů: obcí, krajů a soukromých, zdroje EU, případně další).
5. Do jaké míry je vhodné a možné vyšších průměrných platů učitelů dosáhnout při zachování současného objemu veřejných prostředků cestou strukturálních úspor ve školství (např. zvýšením průměrné velikosti tříd, zvýšením průměrné velikosti škol, optimalizací sítě škol, snížením ostatních provozních či investičních nákladů)?
6. Do jaké míry má být případné výrazné navyšování učitelských platů realizováno paušálně podle let praxe (případně kariérních stupňů) a do jaké míry podle místních podmínek a potřeb z rozhodnutí vedení jednotlivých škol?
7. Je vhodné a možné podpořit atraktivitu učitelské profese v oblasti nefinančních podmínek práce, jak a v jakém rozsahu?

Více naleznete ve studii „[IDEA PRO VOLBY 2017. Platy učitelů ve volebních programech: přehled a rozbor](#)“

Autor studie: Daniel Münich, Telefon: 736 607 705

Kontakt pro média:

Blanka Javorová
IDEA při Národohospodářském ústavu AV ČR, v.v.i.
Politických vězňů 7
110 00 Praha 1
Telefon: +420 224 005 146,
Mobil: +420 602 698 440
Web: <https://idea.cerge-ei.cz/>
www.facebook.com/ideacerge